

การใช้งานระบบการจัดการวารสารออนไลน์ (Thai Journals Online: ThaiJO)

ชฎิวัชร พึ่งเอน, ศศ.บ.* ณัฐชา ชาวทองรัตน์, นศ.บ.*

ปัจจุบันวารสารพยาบาลศาสตร์ (Journal of Nursing Science) เป็นวารสารระดับชาติ 1 ใน 626 วารสารที่อยู่ในฐานข้อมูลของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย [Thai-Journal Citation Index (TCI) Centre]¹ และผ่านการรับรองคุณภาพ เป็น 1 ใน 263 วารสารที่ TCI จัดให้อยู่ในกลุ่มที่ 1² โดยเป็น 1 ใน 53 วารสารของประเทศไทย จาก 118 วารสารทั่วภูมิภาคอาเซียน³ ที่ได้รับคัดเลือกให้เข้าสู่การเผยแพร่ระดับนานาชาติในฐานข้อมูล ACI (ASEAN Citation Index) ซึ่งเป็นฐานข้อมูลกลางสำหรับรวบรวมผลงานการตีพิมพ์และการอ้างอิงจากวารสารของประเทศสมาชิกอาเซียน⁴ ดังนั้นเพื่อให้วารสารพยาบาลศาสตร์มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์คุณภาพระดับมาตรฐานสากล จึงจำเป็นต้องมีระบบการส่งบทความแบบออนไลน์ หรือระบบ Online Journal System (OJS) ที่ไม่ใช้การส่งบทความโดยใช้อีเมลแต่เพียงอย่างเดียว

ระบบการจัดการวารสารออนไลน์ Thai Journals Online (ThaiJO) เป็นระบบการจัดการ และตีพิมพ์วารสารวิชาการในรูปแบบวารสารออนไลน์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Journal) โดยใช้ platform ของระบบ Open Journal System (OJS) ที่ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) นำมาติดตั้งเพื่อให้บริการโดยไม่ค่าใช้จ่ายใดๆ เนื่องจากเป็นนโยบายของ TCI ที่จะบริการให้กับวารสารวิชาการไทย เพื่อยกระดับระบบการทำงานของวารสารวิชาการไทยไปสู่ระบบสากล รูปแบบของการทำงานระบบ ThaiJO เป็นระบบ web-based application ที่ผู้ใช้สามารถทำงานได้เพียงเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต โดยไม่ต้องติดตั้งโปรแกรมใดๆ

ลงในคอมพิวเตอร์ และการทำงานผ่านโปรแกรม web browser ของผู้ใช้ เช่น Internet Explorer, Firefox หรือ Google Chrome เป็นหลัก⁵ โดยส่วนประกอบที่สำคัญของ OJS ประกอบด้วย

- ระบบการจัดการเนื้อหาของวารสาร (Journal Content Management System)
- ระบบสมาชิกของวารสาร ได้แก่ Readers, Authors, Journal Managers, Editors, Reviewers, Layout Editor เป็นต้น
- ระบบ Online Submission และระบบ Review Process⁶

ส่วนประกอบทั้ง 3 ส่วนทำงานเกี่ยวข้องกัน โดยแบ่งตามภาระงานจากตำแหน่งการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้งาน ให้สามารถเข้าถึงข้อมูลเพื่อทำงานตามตำแหน่งของตน ระบบสมาชิกวารสารนี้จะมีส่วนที่ทำหน้าที่การจัดการผู้ใช้งาน (user) และสามารถแบ่งปันฐานข้อมูลผู้ใช้งานร่วมกันได้จากการสมัครสมาชิกครั้งเดียว โดยในแต่ละขั้นตอนของการทำงาน จะมีการจัดเก็บไฟล์บทความไว้ยังฐานข้อมูลกลาง (server) ของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) ทำให้สามารถเข้าถึงหรือย้อนกลับมาตรวจสอบการทำงานได้ตลอด ไม่ว่าบทความนั้นจะได้รับการตีพิมพ์หรือไม่ก็ตาม⁵ ทำให้ระบบ OJS เป็นที่นิยมและมีการใช้งานกันอย่างกว้างขวาง มีวารสารจำนวนมากกว่า 7,500 ฉบับใช้งานในระบบนี้ ซึ่งสามารถดาวน์โหลดและศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมได้จากเว็บไซต์ของผู้พัฒนา คือ The Public Knowledge Project (PKP)⁷

ข้อดีของการใช้งานในระบบ ThaiJO คือ 1) วารสารจะมีรูปแบบการแสดงผลหน้าเว็บไซต์ตามมาตรฐานสากลและมีรูปแบบเดียวกัน 2) ลดงานกระดาษในการทำงานวารสาร และปรับเปลี่ยนไปสู่การทำงานผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมด 3) ลดภาระค่าใช้จ่ายในการทำเว็บไซต์ เพราะบรรณาธิการหรือเจ้าหน้าที่ที่สามารถนำบทความมาแสดงผลได้ด้วยตนเอง เมื่อทำงานผ่านระบบ ThaiJO 4) การมีระบบ Online Submission เพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับวารสาร และเพิ่ม visibility ของนักวิจัยภายในประเทศและต่างประเทศ 5) การประเมินคุณภาพวารสารที่เข้าอยู่ในระบบ ThaiJO ทางวารสารไม่ต้องจัดส่งเอกสารมายัง TCI เนื่องจากฐานข้อมูลระบบ ThaiJO จะบรรจุข้อมูลที่สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินคุณภาพของ TCI ไว้แล้ว และสามารถดำเนินงานได้ทันที

ดังนั้นวารสารพยาบาลศาสตร์จึงได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมในการใช้งานระบบการจัดการวารสารออนไลน์ (ThaiJO) สำหรับใช้ในระบบ Online Submission และระบบ Review Process เพื่อปรับเปลี่ยนและดำเนินการใช้งานในเร็ว ๆ นี้ ทั้งในส่วนของผู้พิมพ์ (Author) ผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ (Reviewer) บรรณาธิการ (Editor) และกองบรรณาธิการฯ เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารของ TCI และเพื่อพัฒนาการส่งบทความให้มีความสะดวกและเป็นระบบมากยิ่งขึ้น สนับสนุนการทำงานให้สำเร็จสมบูรณ์อย่างรวดเร็ว ง่ายต่อการเผยแพร่และสืบค้นข้อมูล อีกทั้งการจัดเก็บยังฐานข้อมูลกลางจะช่วยป้องกันและรักษาความปลอดภัยให้กับข้อมูล สามารถจัดเก็บข้อมูลได้เป็นระยะเวลานาน ไม่ก่อให้เกิดการสูญหาย สามารถเก็บข้อมูลได้เป็นจำนวนมากมหาศาล ซึ่งผู้ใช้งานจะสามารถเรียกดูบทความวิชาการต่างๆ เหล่านั้นได้ทันทีและตลอดเวลา

ทั้งนี้วารสารพยาบาลศาสตร์ จะได้แจ้งข้อมูลที่จำเป็นแก่ผู้เกี่ยวข้องในส่วนต่างๆ เป็นระยะ จนเกิดความคุ้นเคย และสามารถดำเนินการระบบจัดการวารสารออนไลน์ได้อย่างเต็มรูปแบบต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

1. Thai-Journal Citation Index Centre [Internet]. Bangkok: TCI; c2005 [updated 2015; cited 2016 Mar 11]. Results quality evaluation academic journal in TCI database (round 3: 2015); [about 2 screens]. Available from: http://www.kmutt.ac.th/jif/public_html/Evaluation/2558/Announced/News.html (in Thai).
2. Thai-Journal Citation Index Centre. List of the journal certified quality from TCI (1st group) [Internet]. Bangkok: TCI; 2015 [cited 2016 Mar 11]. Available from: http://www.kmutt.ac.th/jif/public_html/Download/รายชื่อวารสารกลุ่ม1_58.pdf (in Thai).
3. Asean Citation Index [Internet]. Bangkok: ACI; c2014 [updated 2015 Sep 10; cited 2016 Mar 11]. List of ACI journal; [about 6 screens]. Available from: <http://www.asean-cites.org/index.php?r=contents%2Findex&id=9>
4. The Thailand Research Fund (TRF). TCI and Thailand's academic quality development [Internet]. Bangkok: TRF; 2012 [cited 2016 Mar 12]. Available from: http://www.trf.or.th/index.php?option=com_content&view=article&id=1057%3Atci&catid=22&Itemid=217 (in Thai).

5. Thai-Journal Citation Index Centre [Internet]. Bangkok: TCI; c2005 [updated 2016 Mar 7; cited 2016 Mar 12]. Frequently asked questions (FAQ); [about 6 screens]. Available from: http://www.kmutt.ac.th/jif/public_html/ThaiJO/FAQ.html (in Thai).
6. Thai-Journal Citation Index Centre. ThaiJo training handouts [Internet]. Bangkok; TCI; 2015 [cited 2016 Mar 12]. Available from: http://www.kmutt.ac.th/jif/public_html/ThaiJO/download/คู่มือการใช้งานThaiJO.pdf (in Thai).
7. Public Knowledge Project. Open journal systems [Internet]. Canada: Simon Fraser University Library; 2014 [cited 2016 Mar 12]. Available from: <https://pkp.sfu.ca/ojs/>